

Christo sequens locus: Videbunt in quem transfixerūt: qui quidem propheticè à Zacharia de Christo dictus est. Quod Hebraicè sic habetur: Aspicient in me quem transfixerunt. Vbi & diuinitas Christi, & humanitas manifestatur.

† Matth. 27. g. Mar. 15. g. Luc. 23. g. † Ioā. 3. a. † Post hæc autem rogauit Pilatum Ioseph ab Arimathea (eo quoddam esset discipulus Iesu, occultus autem propter metum Iudeorum) ut tolleret corpus Iesu. Et permisit Pilatus. Venit ergo, & tulit corpus Iesu. Venit autem & Nicodemus, qui uenerat ad Iesum nocte primū, ferens mixturam myrrhe & aloes quasi libras centum. Acceperunt autem corpus Iesu, & ligauerunt illud linteis cum aromatibus, sicut mos est Iudeis sepelire. Erat autem in loco ubi crucifixus est, hortus, & in horto monumentum nouum, in quo nondum quisquam positus fuerat. Ibi ergo propter parasceuen Iudeorum, quia iuxta erat monumentum, posuerunt Iesum.

Ioseph autem cum decurio & vir nobilis consularis esset, ut apud Lucam dictum est, ne Synagoga pelleretur, occultus erat, & tamē uerus Christi discipulus: ideo audens petit à Pilato corpus Iesu. Quod concessum ei deposuit à cruce, cum Nicodemo conditum in sepulchrum suum sepeliuit: sed absque Christi discipulis, ne si sepeliuissent, arguerentur abstulisse. De qua sepultura amplius in cæteris Euangelistis dictum est.

CAPVT VIGESIMVM.

Maria Magdalene rediens à monumēto, discipulis nuntiabat lapidem à monumento sublatum, ad quod uidentū currentes, inuenerunt sicut à Magdalena dictum fuerat:

huc Magdalena rediens, illum agnoscit, qui & discipulis absente Thoma, & post octo dies præsentē apparuit, potestatem dimittendi & retinendi peccata contulit, & se palpandum præbuit.

† Matth. 28. a. Mar. 16. a. Luc. 24. a.

V† Na autem sabbati Maria Magdalene uenit mane, cum adhuc tenebræ essent, ad monumentum: & uidi lapidem sublatum à monumēto. Cucurrit ergo, & uenit ad Symonem Petrum, & ad alium discipulum, quem amabat Iesus. Et dicit illis: Tulerunt

Tulerunt Dominum meum, & nescio ubi posuerunt eum.

Singuli Euangelistæ breuitati studere volentes, non omnes Christi apparitiones eodem modo scripserunt. Vnus enim duas vel tres refert, quas cæteri omiserunt. Ioânes autem vnus Mariæ Magdalenæ meminit, quam cæteri Euangelistæ ab alijs mulieribus dicunt fuisse comitam. Vero simile autem est leuius solam cucurrisse, & prius cæteris monumêto aduentasse, & nihil inuento in monumento, ad discipulos secundum Ioannem cucurrisse. Interea verò cæteras venisse, & viso angelo per territas fugisse, iuxta Matthæum & Marcum. Tunc aduenientes duo discipuli, Magdalena sequente nihil inuenerunt. Magdalena autem illis abeuntibus Christum vidit, iuxta Ioannem, quæ cæteris nunciauit mulieribus. Quibus redeuntibus apparuit omnibus, & tenuerunt pedes eius, iuxta Matthæum, & nunciauerunt discipulis, iuxta cæteros.

Exiit ergo Petrus, & ille alius discipulus, & venerunt ad monumentum. Currebant autem duo simul, & ille alius discipulus præcucurrit citius Petro, & venit primus ad monumentum. Et cum se inclinasset, vidit posita linteamina, nō tamē introiuit. Venit ergo Simon Petrus, sequens eū, & introiuit monumentum, & vidit linteamina posita, & sudarium, quod fuerat super caput eius, non cum linteaminibus positum, sed separatim inuolutum in unum locum. Tunc ergo & introiuit ille discipulus, qui venerat primus ad monumentum, & vidit, & credidit. Nondum enim sciebant scripturam, quia oportuit eum à mortuis resurgere. Abierunt ergo discipuli ad semetipsos.

Facilis est historia, ex qua discimus difficultatem Apostolorum in credenda resurrectione, simulque vehemens erga CHRISTVM præceptorem desyderium. Audita igitur Magdalena, Petrus & Ioannes ab illa excitati monumentum adeunt, qui corpore non inuento domum redeunt, ipsam sublatum esse credentes. Vnde ipse Ioannes de se ait: Tunc ergo & ille discipulus introiuit, & vidit, & credidit, dictis scilicet Magdalenæ, quæ sublatum corpus nunciauerat. Causam verò quare ita crediderit, subdit, cum dicit: Nondum enim sciebant

scripturam, quæ docebat eum debere à mortuis resurgere. Et tunc cum tali dubio redierunt ad domum.

†Matth.

28.a.

Mar. 16. b

†Maria autem stabat ad monumentum foris plorans. Dum ergo fleret, inclinavit se, & prospexit in monumentum, & vidit duos angelos in albis sedentes, unum ad caput, & unum ad pedes, ubi positum erat corpus Iesu. Dicunt ei illi: Mulier, quid ploras? Dicit eis: Quia tulerunt Dominum meum, & nescio ubi posuerunt eum. Hæc cum dixisset, conversa est retrorsum, & vidit Iesum stantem, & non sciebat quia Iesus est.

Ante omnes & mulieres & Apostolos hæc se Mariæ dilectio prodit, quæ præ timore Iudæorum recedentibus discipulis à monumento sola ad monumentum stabat. Theophylactus putat hanc Mariæ visitationem aliã esse ab ea quam Matthæus tribuit non soli Magdalene, sed & alteri Mariæ: quodque Magdalene sæpius conuissauerit. Nam priusquam Petrus & Ioannes venissent ad monumentum, visitauerat ipsa. Eos enim accersit ipsa visuros, & cum eis non est dubium reuersam esse illam. Nam cum prædixerat Euangelista, quod discipuli iterum abierunt ad semetipsos, id est, ad se reuersi sunt, hoc est, in domum & diuersorium suum, subdit: Maria autem stabat. Discipuli quidem abierunt, Maria autem stetit perseverans hac hora. Vnde non modò angelos, sed & Dominum videre meruit.

Dicit ei Iesus: Mulier, quid ploras? Quem quæris? Illa existimans quia hortulanus esset, dicit ei: Domine, si tu sustulisti eum, dicito mihi, ubi posuisti eum, & ego eum tollam. Dicit ei Iesus: Maria. Conversa illa dicit ei: Rabboni, quod dicitur magister. Dicit ei Iesus: Noli me tangere, nondum enim ascendi ad patrem meum. Vade autem ad fratres meos, & dic eis: Ascendo ad patrem meum, & patrem vestrum, Deum meum, & Deum vestrum. Venit Maria Magdalene annuncians discipulis: Quia vidi Dominum, & hæc dixit mihi.

Licet Maria perseverans Dominum videre tandem meruerit, eum tamen ab initio non bene cognouit, donec eam suo nomine appellaret. Ad quod verbum illum agnoscens, eum tangere, sicut prius solita erat, voluit.

Ad

Ad quam dixit: Noli me tangere, & cæt. Quod quidam interpretantur: Noli me tangere, quia nondum ascendi ad patrem meum, id est, quia non me resurrexisse credis. quod non credo. Neque enim viso Christo ambigebat cum resurrexisse. Porro, etsi Christus nondum ascenderat ad patrem, permisit tamen se à mulieribus palpari, vt habetur Matthæi. 28. At illæ tenuerunt pedes eius. Ideo non mala mihi videtur interpretatio huiusmodi: Noli me tangere, id est, noli nunc occupari ad me tangendum, & palpandum. Nondum enim ascendi ad patrem meum, quasi dicat: superest adhuc tibi facultas & tempus me tangendi, interea dum ad patrem ibo. Quapropter istum carnalem affectum, quo me amplexari solebas, depone. Sed vade ad fratres meos Apostolos, & dic eis: Ascendo ad patrem meum: id est, dic illis me breui ad patrem ascensurum: quia de re propè futura per præsens loqui solemus. Quod vero dicit: patrem meum, & patrem vestrum: non eodem modo sumendum est. Nam adoptione & gratia est pater noster, substantia verò pater Christi.

† Cum ergo sero esset die illo una sabbatorum, & fores essent clausæ, ubi erant discipuli congregati propter metum Iudeorum, venit Iesus, & stetit in medio, & dixit eis: Pax vobis. Et cum hæc dixisset, ostendit eis manus, & latus. Gausi sunt ergo discipuli viso Domino.

† Mar. 16.
c.
Luc. 24. f
1. Co. 15. a

Narrantibus duobus discipulis, redeuntibus à castello Emmaus, quæ illis contigerant in via, & quomodo post multa Christus diuersorium cum eis ingressus, ab eis demùm in fractione panis agnitus est. Et cum hæc narrarent, Christus stetit in medio eorum, & dictis illorum fidem facit. Nocte autem apparuit, cum magis esset illis à Iudæis timendum, vt eos tutiores redderet, qui maxime adest, quanto casus est periculosior: quandoquidem nocturno tempore, quàm diurno magis timere solemus. Dixit autem eis: Pax vobis. Mulieribus autem dixerat: Auete. Viris igitur pacem, mulieribus imprecatur latitiam. At ne de illo dubitarent, ostendit illis manus, & loca clauorum, atque latus, & lanceæ

vulnus. Quo agnito, gauisi sunt, & quanto tristati sunt de morte, tanto lætatur de resurrectione, & quibus passio causa fuerat tristitiæ, resurrectio fit causa lætitiæ. Dicit ergo eis iterum: Pax vobis. Sicut misit me pater, & ego mitto vos.

Hoc est, sicut misit me pater ad euangelizandum, pacemque annunciandum per me credituris in eum, ita ego vos mitto idem nunciaturos credituris per vos in me & in illum.

† Matt. 16 e. & 28. d. 1. q. 1. Remissionē. Vt euidēter. 24. quæst. 1. *Hec cum dixisset, insufflauit, & dixit eis: Accipite spiritum sanctum. † Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta erunt.*

Flatus iste Christi non spiritus sancti substantia, sed eius signum erat, quem elargitus est dicendo hæc verba: Accipite spiritum sanctum. Per quæ simul remittendi retinendique peccata potestatis illis fecit, atque super corpus Christi mysticum. Quæritur autem an tunc primū potestatem acceperint, an Matthæi. 18. cum dictum est eis: Quæcunque ligaueritis super terram: an, quod dicitur, quia data est eis iurisdictio excommunicandi & absoluedi, hic vero potestas tantum in foro pœnitentiæ dimittendi & retinendi peccata? Quæritur an tunc primū facti sunt sacerdotes, an in die cenæ? Quæritur an Thomas absens in vim verborum Christi eam potestatem acceperit, an postea præsentem collata est? Cyrillus ait absenti datam esse potestatem. Nota autem cum ait: Quorum remiseritis, & quorum retinueritis, nō remissa aut retenta declaraueritis: ipsis Apostolis datam esse potestatem dimittendi & retinendi peccata, licet non ut Christus. Nam CHRISTVS authoritatiuē remittit, ipse verò ministerialiter. Nota quoque quod his verbis fundatur præceptum confessionis coram sacerdote faciendæ. Nam retinere remittere peccata alicui nemo potest, qui ea non nouit: nosse autem nō possunt puri homines, nisi quis eis indicauerit. Cum igitur quisque teneatur velle sibi peccata remitti, tenetur illi, qui eius rei potestatem habet, confiteri, & indicare illa.

Thomas autem vnus ex duodecim, qui dicitur Didymus,

non erat cum eis quando venit Iesus. Dixerunt ergo ei alij discipuli: Vidimus Dominum. Ille autem dixit eis: Nisi videro in manibus eius fixuram clauorum, & mittam digitum meum in locum clauorum, & mittam manum meam in latus eius, non credam. Et post dies octo iterum erant discipuli eius intus, & Thomas cum eis. Venit Iesus ianuis clausis, & stetit in medio, & dixit eis: Pax vobis.

Recens mortuo Iuda retinetur adhuc numerus duodenarius, quod propediem sufficiens erat duodecimus Matthias loco eius. Agnominatur autem Græcè *Didymos*, quod Latine geminum significat. Diuina dispensatione creditur factum, vt vnus absentia discipuli, qui fortè post fugam nondum redierat ad agmen, multa nobis de resurrectione fierent manifestiora. Quoniam vt ait Grego. Plus mihi profuit Thomas, qui diu dubitauit, quàm Magdalena, quæ cito credidit. Ille enim dum magistro vulnera palpauit carnis, in nobis vulnera sanauit infidelitatis. An non peccauit, qui per auditum credere noluit, nisi etiam per visum, imò per tactum intelligeret? Hunc videtur Chrysostomus aliquo modo excusare, cum dicit: Sicut simpliciter & qualitercunque credere leuitatis est, iuxta illud Ecclesiastici. 19. Qui credit cito, leuis corde est, & minorabitur: ita & multum inuestigare, est grossissimæ mentis. Hunc tamen Christus infidelitatis arguit, post dies octo rursus illis apparens illo præfente.

Deinde dicit Thomæ: Inser digitum tuum huc, & vide manus meas, & affer manum tuam, & mitte in latus meum, & noli esse incredulus, sed fidelis. Respondit Thomas, & dixit: Dominus meus, & Deus meus. Dicit ei Iesus: Quia vidisti me Thoma, credidisti. Beati qui non viderunt, & crediderunt.

Post octo dies, quibus suspensus est Thomas à visione, rursus apparuit Iesus, & dixit Thomæ discipulo suo non credenti: inser digitum tuum huc, ad latus palpandum. Manus ostendit, vulnerum cicatrices manifestans, infidelitatis illius vulnera sanauit. Quibus visis & nondum tactis, Thomas credidit, dicēs: Dominus meus, & Deus meus.

meus. Dicit illi Iesus: Licet beati sint me videntes, beati tamen futuri sunt, qui per vestras prædicationes in me credent, licet non viderint.

† Inf. 21. g. † *Multa quidem & alia signa fecit Iesus in conspectu discipulorum suorum, quæ non sunt scripta in libro hoc. Hæc autem scripta sunt, ut credatis, quia Iesus est filius Dei, et ut credentes vitam haberetis in nomine eius.*

Quasi sub epilogo finem facturus Euangelista, multa alia fecisse signa ad salutem conducentia, hæc tamen sufficere dicit tanquam ad fidem necessaria, ut credamus Christum esse Dei filium, in quo credendo possidere & mereri possimus vitam æternam.

CAPVT VIGESIMV PRIMVM.

Piscantibus ad mare Tyberiadis discipulis, & multa piscium capta multitudine, prandet cum illis: ter

Petro commendat oues, & Ioannis super cæteros eminentiam & dilectionem commendat.

Postea manifestauit se iterum Iesus ad mare Tyberiadis. Manifestauit autem sic. Erant autem simul Simon Petrus, & Thomas, qui dicitur Didymus, et Nathanaël, qui erat à Chana Galilææ, & filij Zebedæi, & alij ex discipulis eius duo. Dicit eis Simon Petrus: *Vado piscari.* Dicunt ei: *Venimus & nos tecum.* † Et exierunt, & ascenderunt in nauim, & illa nocte nihil prenderunt. Mane autem factò stetit Iesus in littore: non tamē cognouerunt discipuli quia Iesus est. Dixit ergo eis Iesus: *Pueri, nunquid pulmentarium habetis?* Dixerunt ei: *Non.*

Discipulis Christi ad prius negocium reuersis manifestat se tertio **CHRISTVS**. Et cum piscationi addit essent, Dominus illorum exercitium in aliam conuertere voluit piscationem. Cum ergo nondum illis commissa esset prædicatio, nec aliud, quid agerent, occurreret, pristinum exercitium repetere, quam ociari maluerunt. Quod autem piscium multitudinem præfente Domino ceperunt, cum ipso absente nihil ceperant, maximum futuræ prædicationis profectum post spiritum sanctum